

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Základní škola Ústí nad Labem, Anežky České 702/17, příspěvková organizace

Číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.2887

Název projektu: „Učíme lépe a moderněji“

OP VK 1.4

Výukový materiál

Název DUMu: VY_12_INOVACE_07_4_Divadlo Járy Cimrmana – Opeřený had

Číslo skupiny: 3

Autor: Mgr. Jindra Šteflová

Vzdělávací oblast/Předmět/Téma: Jazyk a jazyková komunikace/ Český jazyk a literatura/ Literární výchova

Druh učebního materiálu: pracovní list

Metodický list: ano

Anotace: Porozumění textu, charakterizování specifík humoru Divadla Járy Cimrmana, vyhledávání humorných částí

Ověřeno ve třídě: IX. A

Datum ověření: 8. 1. 2013

Prohlášení: Prohlašuji, že při tvorbě výukového materiálu jsem respektoval(a) všeobecně užívané právní a morální zvyklosti, autorská a jiná práva třetích osob, zejména práva duševního vlastnictví (např. práva k obchodní firmě, autorská práva k software, k filmovým, hudebním a fotografickým dílům nebo práva k ochranným známkám) dle zákona 121/2000 Sb. (autorský zákon). Nesu veškerou právní odpovědnost za obsah a původ svého díla. Prohlašuji dále, že výše uvedený materiál jsem ověřil(a) ve výuce a provedl(a) o tom zápis do TK.

Dávám souhlas, aby moje dílo bylo dáno k dispozici veřejnosti k účelům volného užití (§30 odst. 1 zákona 121/2000 Sb.), tj. že k uvedeným účelům může být kýmkoliv zveřejňováno, používáno, upravováno a uchováno.

Datum: 8. 1. 2013

Podpis:

Seminář ze hry Afrika

Zdeněk Svěrák – Opeřený had

ZDENĚK SVĚRÁK

Ještě než se o přestávce občerstvíte, abyste se s námi mohli vydat do Afriky, rád bych se krátce zmínil o několika pozoruhodných momentech, této cestovatelské hry, které by vám při povrchním vnímání mohly uniknout. Rád bych se zmínil například s jakou elegancí se Cimetrman přenesl přes problém, že domorodci mluví jiným jazykem než cestovatelé a že je nutno vše slovo od slova divákům překládat. Nebýt této invence, spočítali jsme s kolegou Smoljakem, že by hra trvala osm a půl hodiny. Takhle mi to stihneme v polovičním čase. Druhým zajímavým momentem je odvážný inscenační krok, k němuž se Cimetrman odhodlal kvůli hercům, kteří hráli domorodce. S výjimkou herce Krátkého - původním povoláním kominického mistra, se herci odmítali mazat sazemi, protože z venkovských štací, bez možnosti koupele, odjížděli vlakem jako černí pasažéři.

Bez nadsázky se dá říci, můžete mluvit o štěstí, že byla objevena hra Afrika. V opačném případě bychom museli nasadit jiné exotické drama, Opeřený had, a to bych vám skutečně nepřál. Opeřeného hada napsal mladičkový Cimetrman, když pobýval zde s básníkem Sládkem mezi severoamerickými indiány. Hra byla určena přímo ochotnickému souboru kmene Hurónů známého svým hypertrofovaným smyslem pro humor. Cimetrman nejspíš myslel, že Hurónům stačí i slabší vtip k nevázanému smíchu. Jen tak si dokážeme vysvětlit, že Opeřeného hada, pro nás takřka nestravitelného, Huróni sežrali. O obtížnosti této hry, pro evropské vnímání vypovídá i osoby a obsazení. Opeřeného Hada, to byl kmenový šaman, hrál Seskočilzruděskályavyrazilsídech. Indiánskou dívku Tančilajakoblázenaždobíléhorána hrála Lovilaveverkyvkorunáchstromu.....prakem. Jejího chlapce Skákalpřezoheňažsipropálilmokasíny hrál Kouřildýmkumírůačkolinebylvraděstarších. Pro ilustraci si přečteme alespoň kratičkou pasáž za hry a to část třetího obrazu kdy Tančilajakoblázenaždobíléhorána a Skákalpřezoheňažsipropálilmokasíny na nátlak Tetusisnemělozahněvat přicházejí k Opeřenému hadovi.

Party jsme rozdělili takto:

Skákalpřezoheňažsipropálilmokasíny doktor Hraběta

Opeřený had docent Weigel

a doktor Brukner Tančilajakoblázenaždobíléhorána.

BRUKNER: Opeřený hade tady Skákalpřezoheňažsipropálilmokasíny mi řekl, že by se mnou chtěl žít v jednu stanu

WEIGEL: Milá Tančilajakoblázenaždobíléhorána, nedivím se že Skákalpřezoheňažsipropálilmokasíny zahořel k tobě plamenem, ale není radno dělat ukvapené rozhodnutí

HRABĚTA: Opeřený hade, būvolí kůži na stan mám, prodal mi jí Tenkterýkrade

WEIGEL: Milý Skákalpřezoheňažsipropálilmokasíny, manželství není jen otázkou būvolích kůží, víš jistě, že hodláš žít s

Tančilajakoblázenaždobíléhorána ...

HRABĚTA: Ano

WEIGEL: Ještě jsem neskončil. Víš jistě, že hodláš žít s Tančilajakoblázenaždobíléhorána až do konce života?

HRABĚTA: Ano

WEIGEL: A co když se ti po roce, po dvou zalíbí třeba Neradasemyje?

HRABĚTA: S Neradasemyje bych v jednu stanu žít nechtěl.

WEIGEL: To věřím, ale co třeba Hladilasvištěprotisrsti, ta je přeci krásná?

HRABĚTA: Je, ale nevydržel bych se s její matkou Ječelaažpadalolistí.

WEIGEL: A co o tom, milá Tančilajakoblázenaždobíléhorána, soudí tvůj otec a můj švagr Tetusisnemělozahněvat?

BRUKNER: Můj otec Tetusisnemělozahněvat má mého Skákalapřezohěnažsipropálilmokasíny rád.

WEIGEL: A co by o tom asi soudila tvá dobrá matka Vydloblastrýcioko ...kdyby žila?

BRUKNER: Myslím, že moje matka Vydloblastrýcioko by také souhlasila, kdyby žila.

WEIGEL: Dobrá, leč vyčkejte se svatbou do úplňku, než s nákladem svatebních vonných mastí připlave po velké řece Vlčí Lejno.

Afrika, Ladislav Smoljak, Zdeněk Svěrák, nakladatelství Ladislav Horáček - Paseka, Praha 2003, ISBN: 80-7185-528-6, str. 20-

Otázky a úkoly k textu:

- 1) Vypiš z úvodu k divadelní hře Opeřený had jména původních herců z ochotnického souboru kmene Hurónů, kteří hráli jednotlivé postavy hry
- 2) Vypiš jména postav
- 3) Jakými skutečnými díly se podle tebe inspirovali tvůrci této divadelní hry
- 4) V jakých pasážích herec spolupracuje s publikem, oslovuje ho?

Řešení:

1) Opeřený had – Seskočil z rudé skály a vyrazil s idech
Indiánská dívka Tančilajakoblázenaždobíléhorána – Lovilaveverkyvkorunáchstromu.....prakem
Její chlapec Skákalpřezohēňazsipropálilmokasíny – Kouřildýmkumíruačkolinebylvraděstarších

2) Skákalpřezohēňazsipropálilmokasíny
Opeřený had
Tančilajakoblázenaždobíléhorána

3) Např. filmem Tanec s vlky (např. jméno Stojí s pěstí apod.)

4) Např.:

V opačném případě bychom museli nasadit jiné exotické drama, Opeřený had, a to bych vám skutečně nepřál.

Nebýt této invence, spočítali jsme s kolegou Smoljakem, že by hra trvala osm a půl hodiny. Takhle mi to stihneme v polovičním čase.

Metodický list

Název:	VY_12_INOVACE_07_4_Divadlo Jára Cimrmana – Opeřený had
Cíl:	Vyhledávání humorných prvků v ukázce, poznávání specifík DJC.
Motivace:	Rozhovor s dětmi o osobnostech DJC, o jejich další tvorbě
Potřeby a materiál:	Pracovní list
Postup:	1) Úvodní rozhovor – filmy či literatura o indiánech 2) Čtení textu 3) Práce s textem 4) Kontrola práce 5) Předvedení scénky vybranými žáky
Reflexe:	Pokus o předvedení scénky v závěru práce. Beseda nad tím, jaké znalosti jsou důležité pro pochopení humorných míst v této ukázce. Děti dochází k názoru, že je důležité mít všeobecný přehled. Beseda nad tím, jaká jména indiánských postav se dětem zdála nejvíce legrační.

